

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Qvæstio IV. De basi Magiæ huius siue de pacto, expresso, & implicito.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

Steganographia, periculi & superstitionis plenissima, acceperit, cuius operis nomen, quod nondum prohibitis ab Ecclesia libris sit insertum, suspicor accidisse: quia liber nondum typis vulgatus, in paucorum manus incidit: alioqui, quando prohibiti libri omnes Magici, satis ille prohibitis censendus, qui inter alios familiam ducat. idem dixerim, de Agrippæ libris tribus de *occulta Philosophia*, & omnium perniciosissimo *quartoseorim* postea addito & edito: necnon de Thomæ Eboracensis, Petri Aponi & similibus venenis, & *libro artis Grimoyria*: qui, Patrum nostrorum ætate, circumferebatur docens mortuorum euocationes. Omnia horum placita scelestæ, de antiquioribus etiam illis operapretium duco Archimagi verba ascribere. credendum illi in arte sua, nec magistri auctoritatem discipulis licet subterfugere. sic ergo scribit: *Hi libri acutius intuenti præceptorum suorum canonem, ritum, consuetudinem verborum, & characterum genus, exstructionis ordinem, ususam phrasim, aperte sese produnt, non nisi meras nugæ & imposturas continere, & posterioribus temporibus à perditissimis perditionum artificibus esse constitos, ex profanis quibusdam obseruationibus, nostræ religionis ceremonijs permixtis, insitisque ignotis multis nominibus ac signaculis, ut perterreant rudes & simplices, & stupori sint insensatis, & his qui nesciunt bonas litteras.* Hæc miser ille, qui, videns meliora, in finem usque vitæ deterioribus adhæsit.

QVÆSTIO IV.

De basi Magiæ huius siue de pacto, expresso, & implicito.

A Oncl. i. Omnes operationes magica, veluti basi, inmittuntur pacto per magos cum dæmone inito: ita ut quotiescunque collibitum mago aliquid efficere adiniculo artis suæ, expresse, vel implicitè teneatur à dæmone poscere, ut ex conditio concurrat.]

B Probatur hoc primo Patrum auctoritate. D. Cyprianus a dicit, eos habere fœdus cum dæmone. D. Augustini verba b retulit Gratianus in Decretorum codicem, quæ sunt ista: *Omnes artes huiusmodi, vel nugatorie, vel quædam superstitionis, ex quadam pestifera societate hominum & dæmonum, quasi pacta infidelis & dolosa amicitia, constituta.*

C Probatur deinde ex iure ciuili, sanctione Imperatoria c: *Multi magicis artibus vsi elementa turbare, vitam insontium labefactare non dubitant, & manibus accitis (sic legendum) audent ventilare, ut quisquis suos conficiat malis artibus inimicos: hos (quoniam natura peregrini sunt) seralis pestis absumat.*

D Tertio, id statuitur credendum articulis Paritiensis scholæ d in hæc verba: *Quod inire pactum cum dæmonibus tacitum vel expressum, non sit idololatria vel species idololatriæ: Error. Et intendimus esse pactum implicitum in omni obseruatione superstitiosa, cuius effectus non debet à Deo vel natura rationabiliter expectari.*

E Quarto id ratio persuadet. hoc enim & multi mali homines optant, & dæmō cupit: nec eorum id vires superat. docet hoc Isaias Propheta e, apud quem impij dicūt *percussimus fœdus cū morte & cum inferno fecimus pactum.* quod S. Thom. satis probabili interpretatione

a li. dedu
plici mar-
yi.
b lib. 2. de
doct.
Christia.
ca. 23. ha-
ber. c. il-
lud. v. vl.
26. q. 2.
c. l. multi.
C. de ma-
lefi. & ma-
hemar.

d artic. 3.

ec. 28. v. 15

Matt. 4.
89.
v. l. La-
beo scri-
bit. l. iu-
ifgent.
de pact.
Bald. &
Caccieli-
in tract.
de pact.
h. D. Tho-
2. 2. q. 96.
24. Guil-
Paris.
Scot.
Gabr. Ger-
on. Trit-
hem. q. 1.
Abuléf.
Alph. à
Castro,
Victoria
Valentia
Binsfeld.
Spineus.
Ang.
Spreoger.
& alii.
& Nauar.
Grillam.
Remig.
Binsfeld.
prælud. 6.
& alij.

Magis accommodat, vt & Pontifices, Ioannes 22. in Extrauag. contra Magos, quæ incipit: *Super specula.* & Sixtus V. in Bullâ contra Astrolog. Mali ergo hoc lubenter faciunt, nec minùs ipse dæmon: qui, ipsi quoque Christo Domino, ausus pacti conditionem offerre f. *Hæc omnia (inquit) tibi dabo, si prociens adoraueris me: vbi videre licet pactum contractus innominati, do vt facias. Ita nunc diabolus, Magis ait. si te mihi addixeris, vlciscar te, dabo te, &c.* quæ germana & perfecta est pacti formula g. Deinde, vt dixi, hæc sunt operâ dæmonum, non magorum viribus: dæmones ab hominibus cogi nequeunt, vt id faciant: sponte ergo dæmones accurrunt. Dæmones autem graui hominem odio prosequuntur, quare nec putandi gratis accurrere, sed vicissim aliquod operâ suæ precium stipulari. Vnde patet talem esse hanc conuentionem & societatem: qualis est duorum latronum, quorum alter palam in sylua vagatur, alter clam in subselsis latitat: excitatusque certo sibilo vel signo prioris, viatorem posterior dolosâ sagittâ transigit: priore id sæpè nec vidente, nec gnaro, quo necem telo intulerit, in miseri tamen necem consentiente. priori magus, posteriori dæmon similis. Satis enim idonea rei declarandæ similitudo est: quæ petitur à potentibus vindictæ avidis: qui manu promptos sicarios sibi adiungunt: quibus constituto signo innuunt, quos & quando, velint interfici.

Denique cõsentiant hac in re Theologi tam veteres h, quam recentiores i, Iurisperiti quoque k, & Medici, Condrombus li. 1. de morbu Venefic. & Cæsalpin. *disquisit. dam.* & res prorsus comperta, vnanimi maleficorum & fagarum confessione, mirè per Europam omnem, & cunctas ætates consentien-

te. Lucanus etiam dubius licet, tamen huiusmodi scædus agnouit, eo tantum deceptus, quod cogi pacto dæmonem existimet.

Quis labor hic superis cantus herbasq; sequendi

Spernendiq; timor? cuius commercia patiti

Obstrictos habuere Deos? parere necessit

An iuuat? ignota tantum pietate mententur,

Antacitum valere minus: & hoc iuris in omnes.

Est illis superos, an habent hæc carmina certum

Imperiosa Deum, qui mundum cogere quicquid

Cogitur ipse potest?

Solus fagarum patronus recalcitrat, adeo futilibus ratiunculis chartas implens b: vt contemnendas potius, & silentio tradendas, quam resellendas mihi censuerim, maxime cum alij id diligentius, quam difficilius prestitierint.

Conc. *hoc pactum damoni, liberum est, prestare, vel fallere.*] probatur experientia & ratione. ratio docet dæmonem cogi ab homine non posse, vt stet promissis: experientia verò, mendacissimum esse decipiendi: cupidissimum: ideoque raro prestare, quod pollicitus: cum verò stat promissis (quod facit nonnunquam) non facit coactus, sed spontè ac subdolè, vt sic Magos sibi retineat deuinctos, & alios alliciat, & huiusmodi nugis vim istam inesse persuadeat.

Tertia Concl. *Pactum huiusmodi duplex est, vnum expressum alterum tacitum: de vtroque verò, non idem per omnia iudicium.*] Explicanda hæc conclusio potius quam probanda. pro explicatione notanda sequentia.

Bl. 6. paulo post medium.

† Exempla pactorum pete ex vita D. Basil. per Amphilo- chium conscrip- ta apud Surium tom. 1. & eod. 10. de Theo- philo A- nienensi, & nobilis Leodini apud Cæ- l. 2. c. 21. de quib. alias. bl. 6. de præstig. dæmon. & l. de La- miji. c. Binsfeld. vbi supra Erastus. Bod. & Trithe. d. q. 5.

Primò

Hoc de-
scribitur
in Malleo
malefic. p.
2. q. 1. c. 2.
& ab Alfi
à Castro
l. 1. de iust.
hæret. pu-
nit. c. 6.
el. 2. illi
miracu-
lorum, c.
12.
f. anno
Domini
1337.

Primò sciendum pacti expressi hu-
ius triplicem esse modum. Primus sit solem-
nitate varia, & ipsi cacodæmoni visibi-
liter in corporeâ aliquâ formâ appa-
renti coram testibus fidelitas, &
homagium promittitur. d. Huiusmo-
di pactum iniuit nobilis ille ditionis
Leodicensis narrante Cæsario Hei-
sterbacensi, e ubi tamen dæmon lo-
quens audiebatur, sed non cerne-
batur. hic inter cetera, iuuenis ille
inconsultus creatorem suum ore ne-
gat, manuque exfestucat, & diabolo
homagium præstat; hic vicissim, illi
diuitias & honores pollicetur, eo lecto-
rem amando, spondeoque lectionis
& laboris sui vberem legendo fru-
ctum relaturum. Huc etiam referen-
dum Theophyli Vicedomini factum,
qui ad dignitatem recuperandam à princi-
pe demoniorum opem, (vt scribit Sigis-
bertus, f.) expetijt, & ab eo iussus ab-
negare Christum filium Dei eiusque ma-
trem Mariam cum omni Christianismi pro-
posito, & ipsam abnegationem scripto
firmare, & scriptam signare, & signa-
tam sibi tradere, eius se seruitio addicere.]
In hac testis fuit Magus, in illa villi-
cus iniquitatis.

Aliquando id faciunt per libellum
supplicem, quem diabolo præsentant.
Sic nostro tempore Mantenses in Nor-
mandiâ magi bellum conscripserant,
quem oblaturi erât Sibillis Magiæ Ne-
cromantiæ præsidibus, cuius summa;
Seorare Dominas; vti dignentur libros
suos magicos consecrare; ad eum effe-
ctum, vt mali spiritus ipsis per omnia
promptè obediant, iuxta formulas
coniurationis in libris contentas; &
vt vocati, ipsis sine noxâ appareant in
formâ pulchri hominis; & ne sit neces-
se circulum vllum facere, aut subire, in
domibus aut agris. Secundò vt Sibyl-
læ libris signum suum seu characterem

A imprimant (tres erant numero libri) vt
plus efficacæ & dominiij libris inesset
in prædictos spiritus. Tertiò vt suppli-
ces reddantur tuti à iudicum inlidij
& punitione. Quartò vt cæpta omnia
& studia illis prosperè in aulis & ami-
citijs principum succedant: in ludis
quoque semper quandocunque vo-
lent lucrentur: Quintò ne inimici ipsis
valeant nocere. Pro his vicissim polli-
ceri se, quod prædictas Sibyllas, pro
B Dominabus & Principibus suis perpetuo
sint habituri, & quotannis singulas
animas se eis oblaturus (hoc est, necaturus
& sacrificaturus, vel certè ad hunc e-
undem perfidiarum initiaturus hominem
vnum) quamdiu viuant, hoc ipso con-
secrationis librorum die, hac tamen le-
ge vt Sybillæ hæc postulata eis fide
bonâ præstarent. Hi Parisijs omnes
cum ipsis libris combusti fuere. Nar-
rat Crespertus ib. de odio Satane, discursu
15.

C Alius modus priori similis cætera,
nisi quod sine testibus peragitur. Ter-
tius per vicarium initur, Magû vide-
licet, vel tertium aliquem; cum paci-
scens dæmonis aspectum vel colloqui-
um reformidat, hoc tertium genus
malè Grillandinus q. 3. vocat Tacitum;
D quamuis enim professio hic fiat alteri,
quam dæmoni; fit tamen expressè, & in
dæmonis nomine, vt patet ex ijs, quæ
ipsemet tradit q. 3. num. 1. & seqq. For-
tassis ad expressum pactum pertinet
forma illa rarior, in exemplo Germa-
nica sæminæ, quæ obuerso tergo, ex
balneatorio le bete exsiliens, proclama-
bat, Quantum à Christo sic saliendo rece-
deret, tantum se ad dæmonem accedere. di-
cam fufus lib. 5.

E His pactis omnibus quædam sunt
communia. Primum est abnegare fi-
dem & Christianismum; Dei obedientiæ
se subtrahere. B. Virg. Marię patro-

cinium repudiare, & conuitijs in super
inceffere. Solent blasphemæ, per
contemptum, vocare ruffam, latam, ex-
tentam. Sic ergo, venit Diabolus, &
tollit verbum de corde eorum, ne salui
fiant. Luc. 8. vers. 12. hoc est, tollit
veram fidem, eiusque confessionem,
quia diuinos ambit honores (vide D.
Augustin. libr. 10. de ciuitat. Dei, cap.
20. & lib. 20. contra Faust. cap. 22.)
Ideo cogit primum baptismo renun-
ciare, quo quis verò Deo fuit initia-
tus. Quare & Hippolytus Martyr.
libr. de consumm. mundi, scribit coactu-
rum dæmonem, vt dicant: *Nego cre-
atorem cæli & terra, nego baptisma,
nego adorationem Deo à me præstari soli-
tam: tibi adhaerescio, in te credo.* I-
deo vnguem illis dæmon in frontem
inijcit, fingens se chrisma abradere, &
baptismi characterem delere: *Secundò*,
fictè quoque illos nouo tingit laua-
cro baptismatis, non ignorabat hoc
Tertull. lib. de baptis. Hic quoque stu-
dium (inquit) Diaboli recognoscimus,
res, Dei amulantis, cum & ipse bap-
tis-
mū in suis exerceat. Ideò tertio, negato
priori nomine, nouum illis inditur:
(vt Kouerensis Cuno, Barbicapra vo-
catus fuit) nonne cognoscis figuram
huius rei in præclaris illis Satanæ
membris? Ægypt. Pharao Iosephi no-
men mutat Genes. 45. Sed S. S. eo illum
nomen nunquam compellat. Nabu-
chodonozor alia imponit nomina Da-
nieli & socijs (Dan. 3.) sed Daniel
semper se Danielem vocat, & tres illi
in ipso clybano flammante, *Benedi-
cite*, canunt. *Anania, Asaria, Misael Do-
mino*: hoc dicentes nimirum, tui o Deus
non Regis terreni milites sumus. ti-
bi, non tyranno, nomen dedimus. Ab-
negare quartò patris & matris
cogit, tam baptismi, quam confirma-
tionis, & nouos illis alios assignat, quia

Michael
Pneuma-
log. schol
4.

A | susceptores isti, sunt quasi fidei spon-
fores, & tenentur, quod credendum,
spirituales filios suos docere. *Quintò*
dant diabolo scrutum aliquod vesti-
menti, quia Diabolus patrem rerum
singularum sibi studet vindicare; ex
spiritualibus gratiæ bonis, fidem ac ba-
ptismum; ex bonis corporis, sangui-
nem, vt in sacris Baal. 3. Reg. 18. ex
bonis naturæ, filias, vt suo loco osten-
detur; ex bonis fortunæ, fragmen-
tum vestis. fors, an quia Regi soliti
substernere vestimenta, in Domini
agnitionem? 4. Reg. 9. Matt. 21. *Sextò*,
iusiurandum dæmoni præ-
stant super circulo in terram sculpto.
An, quia circulus expers principij &
finis, symbolum est diuinitatis; & ter-
ra, scabellum Dei? sic certè vellet eos
credere, eum esse Dominum cæli &
terræ. An quia circulus contrariam;
eò quod omni caret angulo; habet fi-
guram crucis, quæ valdè angulosa?
certè hanc odit vehementer, in qua
se triumphatum meminit & mæret.
& ideò amat figuram contrariam. in-
uenias inter magica sigilla crucem in
medio circulo locatam, quasi captiuâ:
quod sigillum (vt Gregor. Theologus
contra Iulianum scribens significat) ille
magicis addictissimus apostata sic in-
terpretabatur, vt præsumeret signum
crucis calcandum & abolendum planè
breui. *Septimo*, petunt à dæmone se de-
leri de libro vitæ, & inscribi in libro mor-
tis; & sic legimus Auinionenses Ma-
gos inscriptos libr. negerrimo. *Octauo*,
pollicentur sacrificia, vt illi Mantê-
ses, de quibus pauld antè sum locutus,
& quædam striges promittunt, te sin-
gulis mensibus, vel quindenis, vnū in-
fantulum strigando (h. e. ex fugendo)
occifuras. sic Spinæus qu. de strigib. c. 2. *No-
nò*, quotannis aliquid suis magistellis
dæmonibus pendere tenentur, vt vel

Michael
Pneuma-
log. schol
4.

plagarum

plagarum metum, velearum, quibus ex pacto sunt obnoxij præstationum, redimant vexationem: nec legitimum est aliquid, nisi sit atrii coloris. *multis hoc probat Nicol. Remigius lib. I. demonolat. c. II.*

Decimo, corporis alicui parti, modo huic, modò illi, (frequentius latentibus) stigma seu characterem suum, velut de lapide emptis mâcipijs fugitiuis, solet imprimere: quod est insensile etiam acu perforatum. Non miraberis, si recorderis Antichristum vltimis temporibus signum bestiae (Diaboli) impressurum manui, vel fronti suorum partiariorum, vt in reuelatione sua D. Ioannes testatur, *Apoc. 13. v. 16.* quod litterali sensu de vero characterè seu signo bestiae accipiendum, cum Primasio & Ansberto in *Apocal. & D. Hippolyto, dist. lib. de consummat. mundi.* Quod dæmoniam ab initio mundi facere confuevit: Amat enim nequissimus Deum imitari; qui in veteri Testamento suos signo circumcisionis, in nouo autem signat signo crucis, quod circumcisionis successisse volunt signo Nazianzenus & Hieronymus. Sic etiam Diabolus ab incunabulis Ecclesiae hæreticos illos, qui Magicis simul impliciti, certa insigniuit notâ. Auctores sunt grauissimi, qui docent. Irenæus, cum tradidisset, a Carpocratianos artes magicas, & incantationes operari, philtira quoque, & charitesia, & paredros oniroponpos, & reliquas malignationes, dicentes se potestatem habere ad dominandum* etiam principibus & fabricationibus mundi huius; subdit de signo iniulto his verbis: *Alij vero ex ipsis signant cauteriantes suos discipulos in posterioribus partibus extantia dextra auris.* Solitus alios dæmon signare in fronte, vt indicat Tertullianus b sic

A scribens: *A diabolo scilicet, cuius sunt partes interuertendi veritatem, qui ipsas quoque res sacramentorum diuinorum in idolorum mysterijs amalatur.* Tingt & ipse quosdam, vtique credentes & fideles suos, expiationem delictorum de lauacro repromittit: & sic adhuc initiat Mithra: signat adhuc in frontibus milites suos. Quos? vtique Basilidianos qui Abraxan colebant: Abraxas enim idem qui Mithra, teste Diuo Hieronymo, & tam vetus ergo origo huius stigmatis, de quo alijs plura. d. *Vndecimo*, sic signati promittunt complura nostrorum Geusiorum Orgijs simillima: nunquam se Eucharistiam adoraturos; iniurios se perpetuò ac contumeliosos in B. Virginem, sanctoque reliquos, futuros, non verbis tantum, sed & factis: conculcaturos enim, conspurcaturus, & confracturos, quasuis sanctorum reliquias ac imagines signo crucis, a quâ lustrali, sale benedicto, cereis & reliquis, ab Ecclesiâ benedictis, consecratisue se abstenturos: confessionem peccatorum integram se nunquam manifestaturos sacerdoti, istudque commercium cum dæmone pertinaci silentio obscuraturos: statis diebus, ad conuentus, si queant, aduolaturus; & quæ illic peragenda, non segniter obituros; denique, quotquot poterunt, dæmonis seruitio adiuncturos. Vicissim Diabolus pollicetur, se illis semper præsto futurum, se in hoc mundo, votis eorum satisfacturum: se post mortem, illos beaturum. Ex his pactis non nascitur obligatio mutua: sed dispar admodum est conditio paciscentium; homines enim se morti æternæ addicunt, & per peccatum verâ DIABOLI mancipia efficiuntur; dæmoniacæque donec ad DEI gratiam iterum

uer. hæret post med.

e. l. r. comment in Hamos. d. inf. q. 19 vide Remio. lib. I. demonolat. cap. 5. Nider. lib 5. Fornicarij Sprenger. & alios.

ali. l. c. 24

* malè vulgoiã.

b. l. de præscript. ad

perueniant, subijciuntur teterrimæ feruituti: veruntamen hominibus hoc pacto nihil iuris, vel virium, in dæmonem acquiritur: nihil etiam facultatis in signa, quibus ex condicito vtendum commigrat: cogi se simulat versipellis, & spontè perficit, quicquid Magica ista proficitur.

In his tribus pactis lethale peccatum grauissimum intercedit idololatriæ quia cultus idololatriæ expressè creaturis exhibetur. Quod si ex animo fidem Magi abijciant, sunt etiam apostatæ: si vero non totam fidem abijciant, duntaxat credentes hunc diabolo cultum deberi, vel diabolum ea posse, quæ fides Catholica negat posse, sunt hæretici: sin hæc omnia fictè faciant, nec apostatæ, nec hæretici sunt, peccant tamen mortaliter & grauissimè; quia spontè faciunt actum idololatricum. etenim si à dæmone compulsi ex graui timore id fecerint, (vt aliquando contingit e) committunt peccatum mortale minus graue, contra fidei confessionem. In his pactis expressis dignoscendis manifesta ex solemnij indiciaprehenduntur. Quæ quia Grillandus clarè admodum profecutus fuit, & quæ dixi, optimè confirmauit ex confessione vnus Strigis, eius verba ex quæst. 7. non pigebit ascribere; Quæ quidem mulier sub spe vitæ cuncta à principio vsque ad finem recensuit, quæ professio ipsa requirit, exprimendo omnia singula illius capitula. Primum enim dixit, quod quando adducta fuit per illam eius Magistræ ante tribunal Principis earum, qui est Diabolus in forma Regis presidens in solio Maiestatis; instructa prius à magistræ quid factura erat, venit & oportuit primo abnegare Baptismum, & omnia Christiana fidei documenta relinquere: (En Apostasia)

Vide Remigium
b. 1. de
nonolat.
c. 1.

A deinde Ecclesiastica sacramenta cuncta proycere, pedibusque proprijs conculcare crucem & imagines B. Mariæ Virginis, & aliorum Sanctorum: (en sacrilegium) quamuis hæc vltima non sunt coram eo, sed alibi postea: satis est, quod ista promittant se facturæ, quamprimum cedet occasio. (en profelsonem.) Deinde fecit obligationem per solemnem stipulationem in manibus ipsius Principis, qua vouit & promisit, quod perpetuò illi erit fidelis, & obediens, & omnibus eius mandatis parebit. (En votum) Deinde medio iureiurando, tactis scripturis, super quodam magno libro, obscuras paginas continente, præstitit homagium suæ perpetuum vassallagium (en homagium) & quod nunquam redibit ad fidem CHRISTI, nec diuina præcepta seruabit; sed solum ea, quæ per ipsum Principem erunt decernenda, & quod perpetuis futuris temporibus erit obediens illi, & veniet contimè, cum vocata fuerit ad ludos & congregationes nocturnas, & quæ in eis per alias mulieres fiunt, ipsa faciet, & quod etiam ad erit sacrificijs illorum nocturnis, & solitas preces & cultum adorationis præstabit: (en idolomaniam) vota quacunque, quæ ipsam præstare contigerit, pro viribus adimplebit, & quoscunque poterit alios ad eandem professionem adducet (en dogmatifationem.) E conuerso autem ipse Princeps, egregia fronte, promisit eidem mulieri sic præsentem præstare perpetuam felicitatem. * grandia, immensa, & voluptates, quascunque in hoc mundo habere desiderauerit, & demum post hanc vitam longè maiora munera consequeretur.] Hæc ille. Addebat Ioann. de Vaulx Stabulensis fortitarius, persuasisse sibi diabolum, fortitarios post hanc vitam, dæmonibus similes futuros, & in dæmonas conuertendos, & in aère

* Scrib.
gaudia
immenta

principa

principatum obtenturos. Quæ facile quisque intelligit in Origenica ludibria recidere.

Pactum tacitum duplex est. primum, quando quis sciens volens, superstitionis vtitur signis, quibus vti solent magi, quæ quidem ex libris aut sermonibus eorum vel aliorum acceperit: hoc quoque mortale est crimen. nec enim vlllo modo licet scienter vllam directè vel indirectè cum prauis spiritibus societatem inire, vt Theologi & Canonistæ b sentiunt. Si quis autem remedium aliquod naturale ex magorum libris vel sermonibus accepisset, & ab omni pacto foret alienus: ille licitè tali remedio vteretur. Istud pacti genus facillè dignoscitur. Secundum pacti taciti genus est, quando quis ignorans vtitur magicis signis, quia nescit esse mala à dæmone instituta: quod illis solet accidere, qui bonâ fide libros legunt superstitionis, putantes eos esse probatorum philosophorum, aut medicorum: item ijs qui accipiunt ea ab hominibus, vulgò habitis bonis & fidelibus. Hoc in idiotis vel nullum vel leuissimum est peccatum, si duæ conditiones accedant. Prima est, si ignorantia sit probabilis, v.g. eorum qui hoc scire non tenentur, quo ad eos qui scire tenebantur, vt Ecclesiæ pastores, confessarij, concionatores & Doctores: ij vt plurimum laborant supinâ & crassâ ignorantia: adhuc tamen istorum peccatum minus est graue, quam eorum qui scienter ista designant.

Secunda conditio est, vt ignorans ista, paratus sit, quâdo admonitus fuerit huiusmodi superstitionem relinquere. quia post admonitionem deficit ignorantia, & oritur contumacia. pro cuius grauitate, delicti magnitudo crescit. Hoc pactum vltimum discernere

A à naturali vel miraculoso effectu, difficillimum est. Quæ de re dicam sequenti quæstione.

Interea, si quæras: *Quid dæmonem inducat ad pactum, & obsequium, seu patientiam huiusmodi?* Videtur esse quædam similitudo malitiæ maleficorum & dæmonis, quæ amicitia similem aliquam familiaritatem gignit: ex hac paulatim nascitur mutua confidentia: hæc gignit minoris in maiorem quandam præsumptionem, & audaciam, quasi imperandi; & in maiore, voluntatem aliquatenus præstandi, quod à fœderato imperatur. Ita fit vt & maleficus dæmoni confidat, cui se putat imperare & dæmon simul se imperium agnoscere. hoc fusè & bene ostendit Abb. Tritthem. *quæst. 3. lib. octo quæstionum*: sed in eo dissentio, quod ille putat dæmonem velle suis mancipijs gratificari obediendo, quo velit pacto, qui odit eos acerbissime? facit potius, vt fortius & arctius irretiat, deuinciat, & perdat certius, celeriusque.

Denique illud maxime animaduertendum, grauisimum esse peccatum pacto vlllo dæmonibus fœderari, vt docui olim in *Monitis*: nunc hic tantum inferam, & addam alia multa, quæ cū alij, tum Sebast. Michaelis grauisime scripsit *Pneumalogia capite septimo*, contra eos disputans, qui Magos excusant, si nocuum alijs non inferant: eo quod tales Patronomagi contendant, nihil esse mali, vt dæmoniorum opera ad bonum; præsertim ijs imperâdo: quid & Christum & Apostolos fecisse legamus.

E Iple contra & iure optimo affirmat, summum esse malum, sic argumentari, & signum esse animi prorsus infatuati, & Deum contemnenti: iuxta illud, *Impius cum in profundum (peccati)*

b D. Aug.
lib. 2. de
Genes. ac
lit. c. pen.
& cano-
ne ferme
omnes 26
95

crib.
dia
mensa

venerit contemnit. Pro. 18. v. 3. Sic enim omnia illum lubannare. Si quis timendas dicat inferni poenas, & damnandos in perpetuum impenitentes, ridet, & negat adeo metuendum Auernum, Deum nolle mortem peccatoris, non creasse hominem vt pereat, &c. hos sane (Theodoro iudice) ipsis dæmonibus esse deterioros. quia *dæmones credunt & contremiscunt*, isti nec credunt, nec contremiscunt. deteriores etiam sunt hæreticis, nam hæreticorum coryphæus Arius à D. Athanasio interrogatus, quid censeret? eumne qui Satanam adoret, recte an male facere? respondit, impium hunc & sine Deo esse, nec communem sensum habere, nec mereri hominis appellationem. *D. Athanas. in disp. in Con. Niceno*: Quod à mendaci dictum verissime, & in Sartiarios accommodate, nam hi Satanam adorant.

Sed Christus & Apostoli Satanæ imperarunt, quid ab eo fieri vellent iubentes. Cur non & nos possumus? Dicere possem, non quæcunque à Sanctis aut Deo fiunt nobis licet imitari. Nam in rebus diuinis, quædam sunt credenda, vt incarnatio, transsubstantiatio, Trinitas, purgatorium, & similia quædam admiratione honoranda, vt Christi domini, & sanctorum hominum miracula, quædam etiam imitanda, vt quæ ad morum & vitæ institutionem pertinent, quæ Christus discere nos iussit, vt mansuetudo, humilitas, charitas: de quibus illud est Apostolicum, *imitatores mei estote, sicut & ego Christi*. Velle in illis prodigiis effectibus imitari, est animi prorsus superbi, & stulti, & volentis ambientisq; Dei similitudinem in omnipotentia, aut omni scientia, tales imitantur Diabolū, qui similis esse voluit altissimo,

A dum per imperium, sicuti Christus, volunt dæmonas cogere: tales, dum arcana & futura ex eis discere volunt, similes sunt protoplastis, qui scientiam diuinæ similem appetierunt. Hæc vult Deus, quando dixit: *gloriam meam alteri non dabo*: ego vero corde, tales inquit, etiam nolis, eam mihi vsurpabo. Vtebantur quidem præci Christiani imperio in dæmones. (vt ait Tertullianus) *non imitatoria operatione, sed expugnatoria dominatione*. Ideo respondeo, hos qui pactum habent cum dæmonibus, non modo non imitari Dominum & Apostolos, sed plane contrarium facere, nam illi non aduocabant, nec consulebant dæmones, nec eorum opera utebantur: sed eos increpabant, pellebant, torquebant, etiam vera loquentes obmutescere iubebant, nec aliter quam insensissimos hostes tractabant, quos aduersarios nostros esse, & sicut rugientes leones circuire, quærentes quam deuorent animam, sciebant. Posuit Deus ab initio mundi inimicitias inter hominem & diabolū. *Genes. 3. v. 15.* isti fœdus ineunt cum Dei inimico & iurato hoste. Iob postquam multa de dæmonis malitia dixisset. *ca. 40. v. 27.* concludit: *Memento belli: nec ultra adas loqui*, quasi dicat, ne frustra tibi de inducijs aut pace cum illo percussa glorieris vel blandiaris, caue, & sta præsus paratus, vt in procinctu, signum prælij expectans. Bellum Deus, vt Pater patrus, indixit: inter Deum & Diabolū perpetuum est bellum, nam *superbia eorum qui Deum oderunt, ascendit semper: & Diabolus Satan*, h. e. aduersarius ideo nominatur, quare nos, qui vasalli sumus Dei, non possumus cum hoste eius depacisci, inducias, aut commercium habere. Clamat Apostolus. *Nolo socios vos fieri dæmoniorum. 1. Cor. 10.*

v. 21. Hoc in baptismo promissimus Sacramento adacti, nomine Ecclesiæ rogante Sacerdote, & patrinis pro nobis respondentibus, iterum atque iterum: *Nos abrenunciare Satana* (aduersario) *& pompæ eius.* Data est potestas Christianis calcandi serpentes: & D. Paul. pollicetur, *Deus conteret Satanam sub pedibus vestris*: cureius pedibus aduoluuntur? In nomine *Christi* miracula faciendi, & dæmones eiciendi virtus, Ecclesiæ repromissa, cur ad nomen & inuocationem Beelzebub confugiunt? Cum itaque hoc bellum initio mundi conditi indictum, & initio Ecclesiæ Christianæ turba Apostolica renouatum: & à nobis cum in Ecclesia fuimus regenerati, iureiurando votiuo sit promissum: nonne sequitur, eum qui cum Ecclesiæ & Dei aduersarijs pactum vllum, vel familiaritatem colat, perfidiæ, transfugij, & apostasiæ reum non minus esse: quam si monachus votiuam deserat professionem, quam si miles ad hostem transfugiat: quam si Christianus ad Mahumetismum, Iudaismum, aut aliam hæresim le recipiat.

Quæ omnia contra primum præceptum sunt peccata: & ideo grauissima rito censetur. Illud enim vt ordine, sic & dignitate primum est. Nam, ratione obiecti, digniora sunt primæ tabulæ præcepta præceptis secundæ tabulæ: & inter tria primæ tabulæ, præcipuum est primum præceptum. Tertium enim potissimum agit de cultu Dei externo: secundum de verbis exhibendõ honore: primum de amore & fidelitate interna Deo præstanda & virtute religionis, seu Theosebias, seu Latriæ. Quare cum hæc virtus Deo sit omnium acceptissima, contrarium quoque vitium eidem oportet esse maxime odiosum: & ideo huic pri-

A mo præcepto à Deo addita fuit pœna: quando testatur se fortem & zelotem esse, & hoc peccatum vsque in tertiam & quartam generationem vlturum, & eius præcepti transgressores vocat offores sui. *Exod. 20. v. 5.* Tam ergo graue peccatum est cum dæmone pacisci.

B Præterea talia pacta sunt vana & inania: nam dæmon nunquam fidem seruat, nec vllõ promisso se ligari putat. Qui *Christo* ausus mentiri, cum dixit: *Hæc omnia dabo tibi, si procidens adoraueris me*: scilicet te reueretur. Cypriano Mago nonne pollicitus alius Iustinae fruitionem: quid præstitit? A mendacij patre veritatem expectare, quam dementia est? nonne *Iesus* ait de illo? *non est veritas in eo, cum loquitur mendacium ex proprijs loquitur: quia mendax est, & pater eius.* *Io. 8. v. 44.* frustra ergo cum illo pacisceris: qui ex mendacio & perfidia conflatus est. credellisi, quem nunquam deceperit, vllum inuenias: Prudenter *Orig. lib. 8. contra Cels.* scribit, *probabile est dæmones, cum sint mali, ne cultoribus quidem suis fidem, datamq; dexteram seruatueros.* Immo non

C probabile id tantum, sed prorsus improbabile seruatueros. nam mendaces sunt, & homines irreconciliabili odio prosequuntur, quod à lapsus sui tempore nunquam remiserunt, nec vnquã minuunt vel remittēt. Si Deus permitteret: cito illi mortales omnes interimerent: quod quia vident sibi non licere, ideo assidue hominibus animæ mortē moliuntur, per varias & multiplices peccandi illecebras: ne qua, ipsi beatitudine excidere, homines patiatur. Odij magnitudo patet ex vehementia & acerbitate cruciatuū, ac vexationū quas intulere, quotiescūque tantillū Deus permisit, lobo, Saræ, maritis, D. Antonio & alijs innumeris. Pertina-

ciam odij docet Iob. c. 41. v. 15. dicens, *Cor eius indurabitur tanquam lapis, & stringetur quasi malleatoris incus. & Seruator noster Ioan. 8. v. 44. ex operibus filiorum patris genium declarat: vos ex patre diabolo estis, & desideria patris vestri vultis facere: & ille homicida erat ab initio: quibus verbis indicat hunc eius esse perpetuum conatum: ad hoc cum nequit vi aperta, grassatur dolis, & benevolentiae simulatione, vt præclare docet B. Athanas. ad Aegypti & Lybia Episcopus scribens contra Arium orat. 1. in principio. Stulti ergo sunt, qui ei fidunt, & immemores eius, quid Spiritus sanctus per eundem Iob. c. 40. à v. 22. nos admonuit, impossibile esse superbiam illi vertici, se cuiquam subijcere, Numquid (ait) multiplicabit ad te preces, aut loquetur tibi mollia? ex animo scilicet & fide bona, vt tibi complaceat. Numquid feriet tecum pactum, & accipies eum quasi seruum sempiternum? finget & pollicebitur, sed non præstabit promissa. Indicat ergo hæc aduata censenda. Nullis enim vinculis eum à nobis ligari, nullis cancellis includi posse: Numquid illudes ei quasi aur, aut ligabis eum ancillis tuis? Scilicet parebit homini, qui maluit carere beatitudine æterna, quam parere Deo, & Verbum hominem factum adorare.*

Denique non vana tantum & inania sunt hæc pacta & familiaritas cum dæmone: sed periculosa & perniciofa supra modum. Ait D. Leo, beneficia Dæmonum cunctis esse nocentiora vulneribus, & præstare illorum odium quam pacem meruisse. *hom. 19. de Passione Domini.* Confirmat ratio, quia nihil exitius est morte animæ: hanc his pactis & familiaritate incurrunt, nec animæ tantum, sed & corporis læ-

A penumero. Vno id nunc exemplo docebo, alias pluribus. Nicolaus Remigius libro primo, *Demonolatria capite nono*, his verbis describit Theodorus Maillotius (is propraturam in vasti regni prouincia, qua ditionis est Lotharingica senex obtinuit) cum adhuc iuuenis, amplissima familia natam adolescentulam in matrimonium deperiret, & illi eius potiunda spes omnis esset abscissa atque erepta, (nam & fortuna egens atque humilis, atque famulatus mercenaria conditione, in qua tum erat ignobilis & despiciatus, nullam ne detegendi quidem amoris sui honestam satisfactionem videbat.) Ergo, vt desperatis rebus, & ipsa se iam deserente expectatione, homines ad quoduis consilium se facile conuertunt, ac nullo delectu fugienda sequendaue amplectuntur: Maillotius seruum ex Germania, cui audiuerat dæmonem esse ad quacunque obsequi paratissimum, adit, huicque suam agritudinem aperit, rogans, vt si quod ei remedium adferre posset, id ne grauate faceret. ingrato enim non iri locatum beneficium. Hanc Germanus occasione libens arripit, vt cui ex pacto intra dies paucos necesse erat, vel se suo dæmone liberare, atque expedire adducto alio, qui istud seu as alienum in se transcriberet, vel ab eo obtorta ceruice necari atque interfici (siquidem hac ei pacto lex addita fuerat.) Agendo itaque ei negotio consequenti die diluculum in clauso atque recondito quodam conclauis condicit: vbi vix dum se stiterant, cum repente patefactis foribus se infert lepida & liberali forma puella (hoc habitu dæmon primum se ostendere volebat, ne Maillotius ad formidabilem eius aspectum exhorresceret) eamque se esse prædicat, qua illi nuptias quas tantopere ambiebat, faciles esset confectura, modo vellet in ijs qua esset præceptura obsequi.

Ac illo

Ac illo auidè attenteque exspectanti, quam eius esset sententia: inprimis capit edicere, ut furtiu, et apulu, libidinibus, blasphemiam, ceterisque qua animum inquinant vitij temperaret, pietatem coleret, inopes facultatibus subleuaret, seipsum in hebdomada bis ieiunio maceraret, solennes ac quotidianas preces ne intermitteret; eaque sedulo obiret omnia, qua Christianum hominem decet atque equum est facere. Istis enim omnibus, si se vellet nuncupatus verbu obstringere, futurum ut potius thalamus sine vlla difficultate potiretur. Hacque sic elocuta, ac constituto intra quem responsum auferret die, se foras eiecit. Maillotius qui videret tam sanctis atque honestis conditionibus tantum sibi beneficium obtendi, iam nihil cunctandum putabat, quin id gratis ac lubens acciperet. Sed dum magis magisque in eam rem cogitationem intendit, atque huc illuc variè inter spem metumque impellitur; ex eius vultu domesticus quidam Sacerdos coniciens aliquid subesse, quo sic distraberetur; eum blandè adortus, ac quid animo ageret expiscatus, monitis suis peruenit, ne amplius ad colloquium vllum cum damone descenderet. Sicque frustratus sua expectatione Germanus, non longè abiit, quin ex pacti formula pœnas penderet. Nam non adeo multis post diebus, equo plana atque aperta via decidens, inque caput prouens exanimis momento temporis repertus est.] Hæc Remigius.

QVÆSTIO V.

Quibus indicijis discernendi effectus
Magia ex pacto conuenio, ab effectibus
Physicis, & miraculosis, & artificialibus?

VBI nec miraculi, nec natura vis,
nec artij. ij. solertia inuenitur, pa-

A *ctum intercedit.* Sed hoc nimis obscure ac breuiter dictum, consueuere Theologi latius explicare. *a* Ad dæmoniacam magiam pertinere, primò si opera naturalem facultatem excedunt. quod locum habet, si positue concludatur res adhibita non habere vim sufficientem ad hunc effectum; nec etiam rationabilis causa suppetat, cur Deo vel Angelis bonis effectus ascribatur. Vult Valentia ad hanc notam reduci defectum ex nimia loci distantia. quia constat causam distantem non posse agere, nisi per medij alterationem: vnde si eadem causa non ageret proxime vel propius applicata, quæ tamen agit in distans, euidens videtur ei, hoc naturaliter non fieri. Aliud fore dicit, si sapiens duntaxat, profiteretur se causam ignorare, nam rerum naturalium vires & analogia cum effectu sæpius nos latent. Aliud etiam foret, mea sententia, si dissensio foret inter sapientes, num id naturaliter fieri possit necne; verbi gratia, si ageretur de effectu producto in re parum distanti: dubium enim est, vtrum res aliqua possit agere immediatè in passum à se distans nihil in medium operando; & vtrum agens ac patiens res necessario debeant esse contiguæ, simul secundum contactum, quem vocant quantitatum; an vero sufficiat se contingere tactu virtuali (quem appellant) eo quod passum suum sit intra spatium illud, ad quod se vis agentis potest extendere. licet enim sententia negans D. Thomæ plurimum sit, & probabilior; affirmans tamen rationibus nititur probabilibus admodum, & grauissimis viris placuit *b*.

Secundò, censent Theologi ijdem, ad dæmoniacam Magiam pertinere tria quoque alia vitia, primum est, si

a Caiet. in summ. verbo incantatio. Victoria de Magia num. 16. Valeria dist. 6. q. 12. punct. 2. in 2. 2. Diu. Th.

b Scoto & Ocamoin 1. dist. 37. Auicenn. Nyph.